

तुम्हाला फक्त तीन दिवस दृष्टी मिळाली तर तुम्ही काय पाहाल ?

हेलेन केलर , बालपणापासून अंध आणि बहिरी असलेली एक व्यक्ती या वैशिष्ट्यपूर्ण उता-यात उत्तर देते आहे .

प्रत्येक माणसाला प्रौढत्वाकडे झुकताना काही दिवसांसाठी जर अंधत्व आणि बहिरेपणा मिळाला तर तो आशीर्वादच ठरेल असा मी नेहमीच विचार करते . अंधार त्यांना दृष्टीबद्दल जास्त कृतज्ञ बनवेल तर शांतता ध्वनीतील आनंद जाणवून देईल .

मी सतत माझ्या डोळस मित्रांची , ते काय बघतात ? याची परीक्षा घेत असते .नुकतेच मी जंगलातून फिरून आलेल्या माझ्या एका मैत्रिणीला “तिने काय बघितले?” असे विचारले . “काही खास नाही” .ती उत्तरली .

“हे कसे शक्य आहे ?” मी स्वतःलाच प्रश्न केला .जंगलात एक तास चालायचे आणि महत्त्वाचे काहीच बघायचे नाही . मी , जी काहीही बघू शकत नाही , तिला केवळ स्पर्शामुळे शेकडो गोष्टींचे आकर्षण वाटते .मला एखादया पानाची तलमता आणि निसर्गनिर्मित दोन्ही समान बाजू स्पर्शाने जाणवतात . भूर्जासारख्या झाडांचे मऊ किंवा पाई नवृक्षाचे खरवरीत खोड मी प्रेमाने माझ्या हातांनी कुरवाळते . वसंतऋतूत मी एखादी “कळी , शिशिरानंतरची निसर्गाची पहिली जाग” हाताला लागेल या अपेक्षेने फांदया धुंडाळते . कधीकधी मी माझा हात हलकेच छोटया झाडावर ठेवते आणि माझ्या भाग्यात असेल तर एखादया पक्ष्याच्या आनंदाने मारलेल्या लकरीमुळे होणारी नाजूक पंखांची थरथर अनुभवते .

कधीकधी माझे हृदय या सर्व गोष्टी पाहाण्यासाठी आकंदन करते .मी केवळ स्पर्शाने इतका आनंद मिळवू शकते तर हे सर्व पाहाण्यात किती सौंदर्य लपलेले असेल ? आणि मी कल्पना करते कीमला माझ्या डोळयांचा उपयोग करता आला . . अगदी फक्त तीन दिवसांसाठी ...तर मी काय पाहीन ?

पहिल्या दिवशी , माझे जगणे ज्या माणसांच्या सोबतीतील दयाळूपणामुळे सुसहय झाले त्यांना बघायला मला आवडेल .एखादया मित्राच्या हृदयात आत्म्याच्या झरोक्यातून . . “डोळयातून” डोकावणे काय असते ते मला माहीतच नाही .मी फक्त माझ्या बोटांच्या टोकांनी चेह-याची ठेवण बघू शकते .हास्य , दुःख अशा सहज भावना ओळखू शकते .मला माझे मित्र फक्त त्यांच्या चेहे-याच्या स्पर्शातूनच माहिती आहेत .

सहज विचारले तर , तुम्ही तुमच्या ५ मित्रांच्या चेह-यांचे अचूक वर्णन करू शकाल ? एक प्रयोग म्हणून मी

नव-यांना त्यांच्या बायकोच्या डोळ्यांचा रंग विचारला आणि बहुतेकांनी ओशाळवाण्या द्विधा मनःस्थितीत “सांगता येत नाही” असे जाहीर केले .

पूर्वी वाचून दाखविण्यात आलेली आणि ज्यांनी आयुष्याचा खोल अर्थ उलगडून दाखविला ती पुस्तके पाहायला मला आवडतील .दुपारी मी जंगलात निसर्गाच्या अतुलनीय सौंदर्याची माझ्या डोळ्यांवर धुंदी चढेपर्यंत दूरवर फिरेन . आणि मग मला रंगांची उधळण करणारा अलौकिक सूर्यास्त दिसावा यासाठी प्रार्थना करेन . त्या रात्री मी झोपूच शकणार नाही .

दुस-या दिवशी माणसाने कशी प्रगती केली आहे ते पाहायला मला आवडेल...आणि त्यासाठी मी संग्रहालयांना भेट देईन .माणसाच्या कलागुणांद्वारे त्याच्या आत्म्याचे मी परीक्षण करेन .मला ज्या गोष्टी फक्त स्पर्शातून माहित होत्या त्या आता मी बघू शकेन .दुस-या दिवसाची संध्याकाळ मी नाटक किंवा सिनेमा बघण्यात व्यतीत करेन .

त्यानंतरच्या सकाळी मी परत नवीन पहाटेला आतुरतेने , नवनवीन आनंद शोधण्यासाठी , सौंदर्याची नवीन दालने उघडणार या विचाराने कडकडून भेटेन .आज तिस-या दिवशी मी कामात मग्न असलेल्या माणसांमध्ये , आयुष्याचा नेहमीचाच जगण्याचा व्यवसाय झपाटून करणा-या माणसांच्या मधे असेन .

मला खात्री आहे की अंधत्वाचा शाप जर तुम्ही कधी भोगलात तर तुम्ही तुमचे डोळे पूर्वी कधीही वापरले नसतील अशा प्रकारे वापराल . पाहिलेली प्रत्येक गोष्ट तुम्हाला प्रिय वाटेल . तुमच्या दृष्टिच्या टप्प्यातील प्रत्येक वस्तूला तुम्ही डोळ्यांनी स्पर्श कराल आणि मिठीत घ्याल .त्यानंतर तरी तुम्ही ख-या अर्थाने पाहाल आणि सौंदर्याचे एक नवीन विश्व तुमच्यासमोर स्वतःच उभे राहील .

मी , एक अंध व्यक्ती डोळस लोकांना फार उपयुक्त सूचना देऊ शकते : तुम्ही उदया आंधळे असाल अशा दहशतीने पाहा . आणि हीच पद्धत तुमच्या इतर इंद्रियांबाबतही लागू पडते . आवाजांचे संगीत . .पक्ष्याचे गाणे . .वादयवृंदाचा नादमधुर ध्वनी..... . अशा भीतीने ऐका की उदया तुम्ही बहिरे असाल .उदया तुमची स्पर्शसंवेदना नाहीशी होणार आहे अशा भीतीने प्रत्येक वस्तूला स्पर्श करा .फुलांचा सुवास...अन्नाच्या प्रत्येक घासाचा स्वाद... .अशा पद्धतीने घ्या की परत तुम्हाला कधीही स्वाद आणि वास घेताच येणार नाही .प्रत्येक जाणीवेचा जास्तीत जास्त उपयोग करा .आनंद आणि सौंदर्याच्या प्रत्येक पैलूचे वैभव अनुभवा . जे निसर्गाच्या अलौकिक स्पर्शा ने अनेक प्रकारे जगात तुमच्यापुढे प्रकट होते . पण मला खात्री आहे की सर्व इंद्रियांमध्ये दृष्टि सर्वात आनंददायक आहे .

अनुवाद : नीलांबरी जोशी